

Ursula Hirschmann: działaczka ruchu antyfaszystowskiego i założycielka Europejskiego Ruchu Federalistycznego (1913-1991)

© Archiwa Historyczne Unii Europejskiej

Ursula Hirschmann urodziła się w 1913 r. w Berlinie w rodzinie Żydów z klasy średniej. W 1932 r. przystąpiła do organizacji młodzieżowej Partii Socjaldemokratycznej będącej w kontrze do rozwijającego się nazizmu. Na wygnaniu w Paryżu w połowie lat 30. XX w. poznała i poślubiła młodego włoskiego filozofa i socjalistę Eugenia Colorniego. Zaczęła też aktywnie udzielać się w tajnej opozycji antyfaszystowskiej w kraju męża, we Włoszech.

Kiedy Colorniego aresztowano i uwięziono na wyspie Ventotene, pojechała tam za nim. Para poznała tam Ernesta Rossiego i Altiera Spinello, którzy w 1941 r. zostali współautorami manifestu z Ventotene „na rzecz wolnej i zjednoczonej Europy”, powszechnie uznawanego za załączek europejskiego federalizmu. Manifest był planem działań na rzecz stworzenia po wojnie demokratycznej Unii Europejskiej. Ursula Hirschmann przemyciła manifest z wyspy do Włoch i pomagała w jego rozpowszechnianiu.

Po ucieczce Spinello z Ventotene, w sierpniu 1943 r. w Mediolanie znalazła się wraz z nim w gronie założycieli Europejskiego Ruchu Federalistycznego. W 1975 r. Ursula Hirschmann założyła w Brukseli stowarzyszenie Association Femmes pour l'Europe.

Młodość

Urodzona w 1913 r. Ursula Hirschmann zaczęła udzielać się politycznie w swoim rodzinnym mieście Berlinie, uczestnicząc w wydarzeniach organizowanych zarówno przez Partię Socjalistyczną, jak i Socjaldemokratyczną Partię Niemiec.

W 1932 r. działalność tej młodej studentki ekonomii nabrała bardziej radykalnego wymiaru, gdyż zaangażowała się po stronie komunistycznych grup oporu. Rok później, wskutek postępującej likwidacji ugrupowań opozycyjnych przez Nazistów, wraz z bratem Albertem (który w przyszłości zostanie znanym ekonomistą i politologiem) wyjechali do Paryża. Był to dla Ursuli początek długiego wygnania i punkt zwrotny, który wpłynął na jej opowiadanie się po stronie europejskiego federalizmu.

W Paryżu spotkali z bratem Eugenia Colorniego, młodego włoskiego filozofa i socjalistę, którego znali z Berlina. Ursula Hirschmann wyjechała z nim do Włoch, gdzie w 1935 r. zawarli związek małżeński.

Para była mocno zaangażowana w działalność włoskiego ruchu antyfaszystowskiego. Zaangażowanie to było przyczyną aresztowania Colorniego i zesłania go na wyspę Ventotene. Ursula uzyskała zgodę władz na dołączenie do męża na Ventotene, gdzie poznali innych intelektualistów stawiających opór faszystom, między innymi Altiera Spinello i Ernesta Rossiego.

Narodziny europejskiego federalizmu

Spotkanie to zaowocowało w 1941 r. stworzeniem Manifestu z Ventotene „na rzecz wolnej i zjednoczonej Europy”. Napisany potajemnie na bibułkach do papierosów manifest był zarówno

oświadczeniem politycznym, jak i planem działania na rzecz stworzenia demokratycznej federacji europejskiej. Wezwano w nim do zerwania z przeszłością Europy po to, żeby utworzyć nowy system polityczny poprzez restrukturyzację polityki i szeroko zakrojoną reformę społeczną.

Po ucieczce z Ventotene Ursula zdołała przemyścić manifest na kontynent i pomogła w jego przepisywaniu i rozpowszechnianiu. Manifest cieszył się dużą popularnością wśród włoskich ruchów oporu walczących z nazizmem. Ursula Hirschmann wyjechała do Mediolanu, gdzie w 1943 r., podczas gdy siły alianckie napierały z południa Włoch, wraz ze Spinellim i innymi działaczami założyła *Movimento Federalista Europeo* – Europejski Ruch Federalistyczny. To właśnie w Mediolanie, w sierpniu 1943 r., odbyło się pierwsze spotkanie w sprawie utworzenia ruchu federalistycznego. Doprowadziło ono do zatwierdzenia sześciu podstawowych zasad idei federalistycznej sformułowanych na wyspie Ventotene.

W 1944 r. Eugenio Colomi został zamordowany w Rzymie przez faszystów. Rok później Ursula Hirschmann wyszła za mąż za Altiera Spinello. Małżonkowie uciekli do Szwajcarii, gdzie razem działali na rzecz umiędzynarodowienia Europejskiego Ruchu Federalistycznego, w wyniku czego Ursula zajęła się organizacją pierwszego międzynarodowego kongresu federalistycznego. Kongres odbył się w Paryżu w 1945 r. Para zamieszkała ostatecznie w Rzymie.

Zaangażowanie polityczne Ursuli Hirschmann nie wygasło wraz z końcem II wojny światowej. W 1975 r. założyła w Brukseli stowarzyszenie „Kobiety dla Europy” (*Association Femmes pour l'Europe*), które gromadziło kobiety zarówno z kręgów feministycznych, jak i politycznych i promowało równość kobiet i mężczyzn.

Ursula miała trzy córki z pierwszym mężem Eugenim Colornim (Silvia, Renata i Eva) oraz trzy córki z Altierem Spinellim (Diana, Sara i włoska dziennikarka i posłanka Barbara Spinelli). W grudniu 1975 r. Ursula Hirschmann doznała wylewu krwi do mózgu, po którym nigdy w pełni nie powróciła do zdrowia. Zmarła w 1991 r. w wieku 77 lat.